

*Iusti C
fio anti
res fuc
ri Mar
& Chi
ni.*

*Tunc fre
quentiores
divini
Verbi visio
nes.*

Ruper.

*Duo
rum o
Chri
comis
tium.*

Ruper.

*Machabae
rum marty
ria validio
res clamores
Christum
parturientis
Ecclesia.*

Nu.

Rupe

s. Cypri.

Ruper.

S.

*ut devoraret. Unde Rupertus subdit cap. Ruper.
29. Mater autem, quæ & novissima post con
sumpta est, in mortibus omnium, in dolori
bus singulorum abundantius doluit, & altius
clamavit. Itaque saltem in una matre illa per
pende de universa dierum illorum Ecclesia,
quam congruum, quam divini horroris ple
num fuerit, vel sit mysterium, Draconom tot
capitum stetisse ante mulierem in utero haben
tem, scilicet venturum Christum fide expe
ctantem, ut filium ejus devoraret, ut fidem
promissionis de corde ejus auferret. Sed lu
culentius adhuc idem Rupertus lib. 10. de
victo. verbi cap. 1. premens illud Pauli ad
Heb. 11. Sancti per fidem vicerunt regna, ad Heb. 11.
&c. Sic loquitur: In Sancto victorum ejus
modi concilio, in fortium talium exercitu Ruper.
inlyto, libenter apicimus bellatores Macha
baeos, Judam & fratres ejus ac socios, quo
rum bellica virtus, quorum labores, & cer
tamina gloria Christum Salvatorem nobis
quodammodo pepererunt: quia gentem suam,
de qua Christus nasciturus erat, & natus
est, cum eam gentes delere vellent, ma
gnanimitate defenderunt; non aliter planè,
quam ærumnas, labores, cruciamenta, &
mortem pro vera religione perferendo. Dein
de cap. 2. ad illa ejusdem Apostoli verba;
Egentes, angustiati, afflicti, in solitudini
bus errantes, in montibus, & speluncis, &
in cavernis terra; ita loquitur præcla
rè: Et ista perpendens, grates profundas
agit afflictæ illorum fidei: quia veraciter in
doloribus pepererunt nobis, parturierunt ani
ma illorum omni seculo aeternæ fructum sa
luti, nativitatem Jesu Christi veri, & aet
erini Salvatoris.*

*1345 Quid de Machabæis dicam, qui
Christi incarnationi fuerunt viciniores? De
sæviit quidem adversus illos vehementius
rufus Draco per Antiochum, & alios crue
tissimos tyrannos, ut irritum fieret promissio
nis Dei verbum, ait Rupertus lib. 9. de Vi
cto. verbi cap. 15. Septem fratres Macha
baeos, & matrem eorum crudelissime inte
remittit, cute capitis cum capillis detraicta;
Odio scilicet certo (ut loquitur S. Cypri
de exhortatio. marty. cap. 11.) nam cum ca
put viri Christus fit, & caput Christi Deus,
qui caput laniabatur in Martyre, Deum, &
Christum persequebatur in capite. Porro
cruciamenta haec, & martyria clamores erant,
& clamores excitabant validissimos, eò va
lidiores, quò Christi generatio & ortus vi
cinior erat: ut censeretur ab angustiis, &
martyrii tormentis nata proles illa divina.
Perbellè Rupertus cap. 28. de illius tempori
ris Ecclesia laboribus attrita, & martyrii
dilacerata: Clamabat mulier in utero habens,
& parturiens clamabat Ecclesia temporis il
lius, fidem & spem in verbo promissionis ha
bens; & cruciabatur ut pareret, id est, desider
abat, & desiderando fatigabatur, ut promis
siones suas de semine Abræ Deus adimple
ret. Clamabat præsertim virago illa, mulier
fortis Machabæorum mater; in qua clamo
res omnes audiebantur adunati, non solum
septem filiorum Martyrum, quos ante pa
ssionem suam præmisit, sed universæ illius
Ecclesiæ, cuius personam agebat; & quidem
diris illis cruciatis, & supplicis non tan
tum filios septem generavit, & peperit Deo,
sed quodammodo Christum ipsum; quem
Draco immanissimus ore hians expectabat,*

*1346 Accedat tandem exoptatissima ver
bi divini incarnatio: Christus aeternus Dei Mater Christi
filius ex Maria Virgine genitus est. Num
sum conce
quid, absque doloribus, & cruciamentis? p. non si
ne martyrio.
Numquid sine Deigenitricis martyrio? Cer
tè certa fide docemur, Reginam Virginem
Dei matrem eniam esse, factamque puer
ram sine dolore, sine gemitu, sine diru
ptione uteri, sine claustris virginalis apertio
ne. Cæterum dolores, & cruciatus, quos
in partu fugit, ad Christi in utero suo con
ceptionem præsenit multò acerbiores; ita
ut martyrium pro Christo subiisse quodam
modo dicenda sit, illud ipsum, quod cum
filio Crucis suffixo subiisse stans juxta Cru
cem. Sic delicate, & pie meditabatur S.
Bernardinus Senensis tom. 3. Ser. 6. arti. 2. S. Bernard.
cap. 1. Hæc virgo se obtulit ad illam in
estimabilem mortem & ad illud ineffabile incen
dium, quo in ipsa Christi conceptione tota fuit
succensa. Si enim anie hoc ipsa præ ceteris
fuit prompta ad exponendum se omni morti, &
martyrio proper Deum, quanto incomparabi
lius in hac hora? Subexit deinde: Virgo cum
Christo crucifixa est in hora hujus concep
tionis. Et concludit: In signum quidem quad
crucifixa crucifixum concepit, ordinavit sum
ma sapientia Dei, quid eadem die Christum
concepit, quo etiam fuit passus. Cernis
qua ratione martyrium Crucis pertulerit
Dei Mater ante ipsam Filii sui incarnationem?
Ad communem hominum concep
tionem præcedunt deliciæ & voluptates: in
partu autem dolores carnifices adsunt, &
angustiae undique: at vero in Christi con
ceptione*

ceptione labores, ærumnæ, cruciamenta, &
martyria præcesserunt, vel in ipsa Deigenitri
ce: in partu vero nullus dolor concutit partu
rientem, nulla scissura infestat aut contristat.
Ut utique intelligamus ideò Christum Domi
num in utero matris generatum, quia marty
ria præcesserunt. Vere illum appelles marty
rii, & Martyrum anteriorum prolem divinif
simam. Vide quæ diximus supra lib. 2. cap. 6.
& vide num. 1301.

P A R S T E R T I A

De Ecclesiæ Christianæ persecutionibus, post Christum
natum, ad usque mundi interitum.

C A P U T I.

De persecutionibus à Christo recens nato, ad
Neronem usque.

*1347 Vix mundi Liberator & Magister,
Martyrum Princeps, & ipse Martyr
Christus Jesus natus fuerat in stabulo Beth
leemico, in paupertate præfeps, & vilitate
pannorum, cum ecce tibi martyrii legem sta
tuit, libellum provocatorum in se ipso præfig
it, mortique jam ex tunc enunciavit, illus te
la provocat, seque ad conflictum parat. Sic
interpretor illud S. Petri Damiani pulchrum
effatum Ser. de Annunciatione: Egreditur
& cum paupertate; quia pannis vilissimis invol
latus & præsepio durissimo reclinatus, jam ex
tunc sanctissimis membris legem martyrii præ
figebat. Præfigebat quidem legem martyrii in
tenello corpulculo, quia jam Crucis marty
rium in illi stabuli ignominia non præsentie
bat modò, sed generosè subibat. Hoc n. il
lud est, quod Ilias prædicterat c. 9. de Chri
sto recens nato: Parvulus natus est nobis, &
Filius datus est nobis, et factus est principatus
super humerum ejus. Hebraicè jaled, id est, nu
per natus. Sed quid est quod de infante vix
nato subexit? & factus est principatus super
humerum ejus. Nonne ex interpretatione Au
gustini Serm. 17. de tempore, S. Leonis Serm.
8. de passione, S. Isidori de passione cap. 34.
Tertulliani cap. 10. libri sui contra Judæos,
& lib. 3. contra Marcio. cap. 18. quibus mul
ti ali applaudunt; principatus super humerum
Christi est Crux ipsa, crucisque martyrium,
quod in robusto jam ætate pertulit? Cur te
nello infanti Crux datur super humeros?
Num quid vel ab illa ætatu Crucem subiit,
crucisque tormenta, & necem? Ita plenè vi
detur esse. Unde pulchre S. Brixianus pre
mens illud Canti. 8. Sub arbore malo excitavi
te, ibi peperit te mater tua. sic fatur: pulchre
convenit in Christum: quia ita prompte ad Cru
cem accedit, itaque eam totâ viâ est amplexa
tus, ut sub ea natus esse videretur. Sed lucu
lentius S. Bernardus Ser. de vite c. 36. ad illa
Ilias verba: Crucem, quam imperii nomine si
gnificavit, nativitatî statim adjunxit, quia pro
fecto à nativitatî exordio passio Crucis simili
exorta est. Non modicum enim pertinet ad com
mendationem rubicundæ passionis, quod Salva
tor noster in alieno loco, in media hyeme, in
medio noctis, in stabulo diversorii ex matre
paupercula natus est, licet ibi sanguis ejus effu
sus non fuerit. O quanta charitas! vix natus
est cali gloria, cali divitiae, cali dulciz
Jesu; & ecce recenti orpi Crucis ignominia,
infusus.*

Isai. 9. 6.

*Exinceps
subire ca
pit Crucis
martyrium.*

*Can. 8.
S. Brixia.*

S. Bernard.

Crucis dolor, Crucis pauperias copulatur. Quid
dulcius? quid suavius? Ut vero hoc Crucis
martyrium, quod Jesus recens natus subiit,
non absque sanguinis effusione esset, die à na
tivitate octavo circumciditur, ac deificus
manat crux sanguinolenta reddens incunabula,
& infantem ipsum purpurâ martyrii splen
didum. Ecce quo pæcto Damiani scitè dixe
rit; jam ex tunc sanctissimis membris legem
martyrii præfigebat.

*1348 Hoc igitur libello martyrii provoca
torio publicè præfixo, Vagitu ad arma con
vocavit infans (cum Tertulli. loquor lib. con
tra Judæ. c. 9.) & signum belli non tuba, sed
crepitaculo dedit: neque ex equo, vel de muro, Vagitu ad
sed de nutricis & gerulæ sue dorso sive collo arma conve
hostem designavit. Provocati hostes defæ
viunt, tumultuantur: numerosa sub Bethlee
mici infants purpureum vexillum advolat
minuscule ætatis cohors, candidata plebs im
bellis infantæ, coetaneæ Christo victimæ,
venerandi innocentes martyrii laurea coro
nati; quos in pueri Jesu odium crudelissimus
Herodes Ascalonita trucidavit. Atque hæc
fuit prior post Christum natum, & adversus
illum, atque Ecclesiæ suam persecutio,
Martyrum feracissima. Etenim cum Herodes
ad Magorum adventum turbatus fuisset, &
omnis Hierosolyma cum illo, novi Regis na
tivitate nunciata; cum se delusum à Magis
agnofceret, quibus mandarat, ut invento infantium
puero, rem sibi renunciarent; quod illi ab martyrium.
Angelo admoniti non præstiterunt; cumque
peracta Purificatione, rumor ex verbis Simeo
nis, & Annae spargeretur de nato pueri Je
su, & res quoque ad Herodis cognitionem
perveniret, Mittens occidit omnes pueros, qui Matt. 2. 6:
erant in omnibus finibus ejus à bimatu & infra,
secundum tempus, quod exquisierat à Magis.
Occisos fuisset in hac persecutione quatuor
decim mille, tradunt Aethiopes, quos Aby
finos vocant, atque hunc numerum in Ca
none asserunt, & ritu suo ac more celebrant;
ut observat noster Salmeron tom. 3. tracta
tu 44. Trucidatos hosce parvulos ab Hero
de pro Christo, quem Tyramus inferendæ
neci quærebatur, extra omnem dubitationem
est: eos enim Ecclesia jam olim ut Martyres
veneratur; eosque titulo martyrii vere ac
simpliciter dicti, jam ab Apostolorum æta
te celebrat: Patres quoque passim, nomen
& decus martyrii præsè dicti in illis agno
scunt, & absolutè nominant Martyres: cum
in odium Christi sint cœsi pueruli isti, &
pueruli Jesu vitam sua morte quodam mo
do protexerint. Conveniebat quidem hæc
in usitata liberalitas nato Redemptori ut
inserviat.*

1349

Quot occisi

infantes.

inclusis, & immerentibus corona martyrii donaretur: nam in natalitiis Principum pecuniae aliquando sparguntur in vulgo, quae bonis malisque, merentibus & immerentibus contingunt. Conveniebat infanti Deo, Martyrum Principi, qui extunc legem martyrii suis praefixerat membris, recens natorum parvolorum martyrium, qui ei uti purpurei milites adstarent. Innumeris parco SS. Patrum testimonii, quibus possem haec illustrare. Lege præseruit S. Chrysologum Ser. 152. & 153.

1350 Hac etiam persecutione saeviente, creduntur parentes Joannis Baptista adhuc parvuli, divinitus admoniti, ut proximam Herodis in filium ipsorum rabiem, fuga vel latebris declinarent; eaque occasione, matre cum filio elapsi in desertum, Zacharias occisus inter Templum & altare existimatius est. Ita sentit S. Petrus Episcopus Alexandrinus, & Martyr Can. 13, in Sermone de paenitentia: *Cum quibus Herodes & alium prius natum infantem cum imperfecturus quæsivisset, & non invenisset, patrem ejus Zachariam interfecit inter Templum et altare, cum effugisset filius cum matre Elisabeth. Baronius to. i. ad ann. Christi 1. ait, quæstum ad necem Joannem, non quod edicto Herodis includeretur hic infans, qui neque in Bethlehem, neque in finibus ejus, sed in domo paterna in montanis Judææ alebatur: sed quod Herodes ea suspicione nati Regis Judæorum vehe- menter exigitatus esset; cum enim ad aures ejus pervenissent admiranda illa, quæ in conceptione & nativitate Joannis contigerant, eum Christum esse ratus, sicut & Judæi posse eodem errore lapsi sunt, ipsum speciali mandato trucidari jussit. Lege Nicephorū lib. 1. Historiæ cap. 14. ubi eandem Historiam de Joannis Baptista ad regionem montanam fuga approbat.*

1351 Sed quid est, quod Puer Jesus in Ægyptum fugit cum matre, & patre familiis Iosepho? Nonne in arenam descendere satius esset? Quorū armatos exercitus in stabulo Bethleemito provocaverat? Quorsum legem martyrii in suis membris praefixerat? Nonne ipse Martyrum Dux, & Martyres innocentes ad necem advocans? Respondeat S. Chrysologus delicate Serm. 150. de fuga Christi in Ægyptum: *Bellicus quod in bello fugit, artis est, non timoris, Deus quando fugit hominem, sacramenti est, non pavoris: potens quando se subducit infimo, inseguente non pavet, sed foris producit; vult enim in aperto vincere, qui publicam referre cupit ex hoste victoriam, &c. Hinc est quod Christus fugit ut cedat tempori, non Herodi: neque enim mortem fugit, qui venerat de hoste reportare victoriam: neque humanas insidias expavescit, qui totas venerat diabolice fraudis aperire versutias. Christus fratres, si mactatus in illo grege lactentium tunc fuisset mors ei casus fuerat, non voluntas; non virtus fuerat, sed infirmitas; necessitas fuerat, non potestas; & innocentia fuisset præmium, majestatis gloria non fuisset. Mitto alias rationes, quas producunt Patres, & sacri Expositores, sive interpretantes 2. caput Matth. vive in Homiliis de Epiphania, aut Innocentium cæde.*

1352 Mitto molestias, ærumnas, paupertatem & incommoda alia, quæ puer Jesus cum

Parentibus pertulit in illo itinere, & peregrinatione apud extraneos, in exilio apud Ægyptios, ubi ad biennium substituit; quamvis Historia Scholastica, isti commorationi septennum tribuerit; & Baroniū ad nonum quoque annum protrahat. Mitto Joannis Baptista vincula, & cædem; quem Herodes Antipas Tetrarcha Galileæ jussit interfici, non tam pertæsus reprehensionis, quæm fulta, & crudeli promissione, & jure jurando compulsus. De quo Matt. 14. & Marci 6. & multa multi ex Patribus. Illud unum hic cursim obserendum: hunc sanctissimum Christi præcursum esse propriè Martyrem, & martyrum presè dictum pertulisse: fuit enim capite truncatus propter fidem, & in ejus odium: quia fides non solum cognoscens est, sed etiam operans, idcirco propter fidem quoque, & in ejus odium cæsi censentur qui ob alias virtutes mordicus retentas cultasve trucidantur, dummodo in virtutes illas ferantur ut fide propositas. Unde sanctæ pleraque Virgines, quæ ob amorem castitatis divinitus commendatae, tormentis subiectæ, & vitæ spoliatae sunt, jure habentur Martyres. Similiter Joannes Baptista, qui vincula, & mortem subiit, quia adulteros & incestos arguebat. Vide S. Gregor. ad 6. Augustini interrog. Audi Petrus. Damian. Sermone 3. de nativit. S. Joannis Baptista, ubi eum Protomartyrem appellat, magistrum, & ducem Martyrum: *Inter purpuratos Martyrum choros B. Joannes magister cathedra præsidet, quia pro testimonio veritatis strenuus bellator occubuit: omniumque pro Christo certantium dux factus vexillum triumphale martyrii cælo primus invenit.* Hæc aliquo sensu vera sunt, quamvis *Ereditate* appellatio Protomartyris absolute tribuatur *suum*. S. Stephano, quia primus fuit, qui constituta perfecte per Christum lege nova, subiit martyrium, & primus explicite propter Christum passus est. Lege S. Chrysologum Serm. 173. & 174. de decollatione Joannis, S. Basili. de Seleucia Orat. 18. Mitto denique Redemptoris nostri cruentissimum martyrium; immanissima tormenta, & ignominiam Crucis mortem, nunquam satis multorum calamis commendatam. Sat pro instituto nostro sit, statuisse supra lib. 1. illum fuisse verè ac propriè Martyrum principem: à quo habent ipsi quod Martyres sint, quique in singulis passus est.

1353 Ad hoc tempus spectat mors boni *Boni Latro*. Latronis Christo in primis ad infamiam adiunxit martyrii, deinde mutati per gratiam, Christum ipsum Crucifixum confitentis, & prædicantis. Recepta epud plerosque hujus S. Latronis appellatio, ipsique facillis ac templis ei dicatis constabilita, est *Dismas*, seu *Dimas*. Nonnulli Ethnici fuisse putant, & Ægyptium faciunt: verius est fuisse Judæum, sed immanibus distinctum sceleribus. Multa de hoc S. Latrone noster Theophilus Raynaudus in libello aureo gemmeoque inscripto: *Metamorphosis Latronis in Apostolum*. Illud unum hic expendere pretium operæ est; an videlicet bonus iste latro fuerit presè ac propriè Martyr per verum ac proprium martyrium. Negant docti Theologi, inter quos Raynaudus libro relato cap. 12. tamet negare non possint, propter clarissi-

ma Patrum testimonia, decus similitudinarii martyrii jure speciali S. Latroni tributum, ob incredibilem patientiam, & in exercitio infraictum animi robur: nec non ob fortitudinem, qua liberrimè Christum Deum testificatus est. Non tamen propriè Martyrem appellant, seu formaliter, quia ad martyrium presè dictum necesse est, ut mors inferatur intuitu veritatis alicuius revelatae; nimur vel in ejus odium, vel ob ejus defensionem, aut executionem. Quod in Latrone non videtur contigisse: quia ut ipsemet verè dixit, justè plexus est, & digna factis recepit. Hæc etiæ probabiliora apparet ex scholæ Theologicæ rigore: nihil minus tamen in mitiore illam sententiam inclino, quæ illi verum ac proprium concedit martyrium, ac verè & re ipsa Martyrem fuisse statuit. Quam sententiam explicatiū tradiderunt non pauci, inter quos Bened. Fernandius in cap. 40. Genes. Sect. 2. n. 10. & 11. Cartagena lib. 11. de Christo. Homil. 3. Corenius lib. 1. de Patientia cap. 21. Henricus lib. 1. de poenit. cap. 14. num. 2. littera K. Bonacina disputat. 2. de Sacr. p. 1. p. 2. Ex quibus nonnulli non male putant, ei scholæ rigidi adhærentes: quod licet bonus Latro jussè plexus fuerit, & digna factis receperit; milites tamen quando illius crura tregerunt, id non solum esteterunt; quia ita moris erat crucifixos hoc supplicii genere antequam morerentur afficere, sed simul etiam, immo & tunc præfertim, ex odio in Christum, quia viderant Latronem eum coluisse, & tanquam Regem cæli & terræ confessum fuisse. Neque qui ita sentiunt, concedentes se vanos produnt, non Latronem Martyrem probant (ut loquitur Raynaudus) cum satis illud sit credibile ex odio Judæorum, & satellitum in Christum, quem publicè celebratum audiebant à Latrone per tam præclarum confessionem. Et testimonia Patrum hoc ipsum, & nihil minus, efficere videntur. Nonnulla produco, quæ, si expendantur Latroni bono verum Martyrium non negabis.

S. Cyprī.

1354 In primis, S. Cyprī. Epist. 73. num. 72. Latronem putat sanguine suo baptizatum, & passione sanctificatum; uti nonnulli Martyres adhuc catechumeni. Et luculentius Serm. de Cœna Domini, ita de bono Latrone loquitur: *Latrocinium damnationem meruerat, & supplicium; sed cor contritum penam mutavit in martyrium, & sanguinem in baptismum*. Idem affirmat S. Hieronym. Epis. 13. *Latro Crucem mutat paradise, & facit homicidii penam martyrium*. Confronat S. Hilari. lib. 1. de Trinitate: *Hominis filius, loquens in terris manet, & in cælo Martyri suo paradisum promittens*. Aſtipulatur S. Basilius Seleuciae Orat. 24. *Neque Patris est temere gratia que talia largiri: propterea martyrium perferenti regnum concedo: hodie mecum eris in paradise*. Sic etiam loquuntur Alcimus Avitus lib. de Sent. Dei, qui est Carminum 2. in fine; S. Anselm. alloquo cælesti 30. Gaufridus Serm. 10. Eucherius Homil. de Latrone; & paſſim multi ali. Quorum testimonia gratis explicitur de similitudinario martyrio: cùm nulla urgens ratio sit, quæ tollat ex Patrum mente verum ac proprium martyrium bono Latroni conceſsum, & illatum in odium Christi ab ipso publicè celebrati. Verè S. Latro verus Martyr,

Christi testis, prefector divinitatis. Verè Latro in Cruce Petrus, quando Petrus in domo Caiphæ Latro, ut loquitur Drogo Hispanus de Domin. Passion. Sacram. *Tu Petrus in Cruce fuisti, & Petrus in domo Caiphæ Latro. Ideo & Petrum præcessisti in paradisum*. Illustris Petri confessio Matth. 16. 16. Sed illustrissim edidit de Christi divinitate confessionem Latro; quandoquidem Petrus Christum confitetur verum Deum acclamantibus miraculis; Latro vero Christi supplicis contradicentibus.

1355 Venio ad Judæorum persecutionem, quam in discipulos Christi, & reliquos Christianos excitarunt, post Christi necem, & illapsum in Apostolos Spiritum Sanctum. Etenim prædicabant Discipuli audacter, ac publicè ea, quæ de Christo viderant. Judei idcirco in eos acerbè saevierunt, incarcerabant, flagellabant. De quo Acto. 4. & 5. *Sed illi Act. 4. 5: quidem ibant gaudentes à conspectu concilii, quoniam digni habitu sunt pro nomine Jesu contumeliam pati*. Stephanus unus è septem *martyriis* qui ad profana sacra ministeria in cætu Christianorum obeunda delecti erant, quod in Christi prædicanda gloria ardenter inumberent, ab æmulis comprehensus, ac faxis est obrutus. Ejus martyrium habes Actor. 6. & 7. & præclara apud Patres de hoc Ecclesiæ Christianæ Protomartyre elegia. Lege nostris Cornelium, & Lorinum super Acta Apostolorum. A morte Stephani oriuntur gravior Ecclesiæ persecutio: Christianum enim nomen quibuscumque poterant modis abolerre conati sunt Judæorum Principes. Actor. 8. 1. *Facta est autem in illa die persecutio magna in Ecclesia, quæ erat Jerosolymis. Tigurina, & alii vertunt, In Ecclesiam, contra Ecclesiam. S. Dorotheus in Synopsi asserit eodem die cum Stephano occisum esse à Judeis Nicanorem Diaconum, & insuper duo Christianorum millia. Plures tunc occisos fuisse in odium fidei indicat Paulus Acto. 26. 10. Multos Sanctorum ego in carcere inclusi, à Principibus Sacerdotum potestate accepta: & cum occiderentur, detulit sententiam, id est, suffragium. Vel detulit ad officiales, ut Christianos occiderent. Quod etiam claret ex Acto. 9. 1. *Saulus autem adhuc spirans minarum ac cædis. Lucianus in Epist. de inventio. S. Stephani scribit Nicodemum Christi discipulum eo tempore amotum à principatu, anathematizatum à Judeis, & in exilium missum, in quo multa passus in fidei causa, è vivis discessit*.*

1356 Multorum existimatio est; hoc eodem tempore, saeviente Judaica persecutio, fuisse navi fine velis & remis impositos, ut in alto vi ventorum & fluctuum mergebantur, S. Magdalena, Martham, Lazarum, Maximum, Marcellam, & Jofephum ab Arimathia: sed Dei ductu navim, falsis omnibus, Massiliam appulisse. Rursus de Christianis ad Christum Apostolorum prædicatione tunc conversis, dicitur Actor. 8. 1. *Omnis dispersi sunt per regiones Judææ, & Samariae. Græce disseminati sunt; quasi bonum semen, quod Ecclesiæ campi facundo Domini, Stephanii, ac priorum Martyrum cruore irrigati protulerunt: & tunc disseminabatur orbe toto, ut novo subinde copiosior colligeretur fidelium messis. Baroniū arbitratur ad ann. Christi 35. dispersorum Christianorum numerum*